

Γεωγραφίες

Αρ. 34 (2019)

Γεωγραφίες, Τεύχος 34, 2019

ΜΑΡΙΑ ΜΑΥΡΙΔΟΥ IN MEMORIAM 1941–2019

-

ΜΑΡΙΑ ΜΑΥΡΙΔΟΥ, 1941-2019. IN MEMORIAM

Η Μαρία Μαυρίδου, καθηγήτρια Πολεοδομίας στο ΕΜΠ, δασκάλα και φίλη πολλών συνεργατριών και συνεργατών του περιοδικού, πέθανε στην αρχή του καλοκαιριού του 2019.

Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο ΕΜΠ (1960–1965), όπου και δίδαξε από το 1975 έως τη συνταξιοδότησή της το 2008, αρχικά ως βοηθός στην τότε Έδρα Πολεοδομίας και από το 1987 ως μέλος ΔΕΠ στον Τομέα «Πόλη και Κοινωνικές Πρακτικές», που αργότερα μετονομάστηκε σε Τομέα «Πολεοδομίας και Χωροταξίας», της Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ. Το ενδιαφέρον της για τη μελέτη της πόλης και την πολεοδομία ξεκίνησε ήδη από την περίοδο των σπουδών της και συνεχίστηκε σε όλη τη μετέπειτα ερευνητική, διδακτική και επαγγελματική της δραστηριότητα.

Στην κατεύθυνση της δουλειάς της ιδιαίτερο ρόλο έπαιξε αφενός η συμμετοχή της στην εκπόνηση πολεοδομικών μελετών και ρυθμιστικών σχεδίων (1965–1975), σήμερα πλέον «ιστορικών», και αφετέρου η δραστηριοποίησή

της στο Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών (ΣΠΕ), με υπεύθυνους τον καθηγητή Πολεοδομίας Αντώνη Κριεζή και τον οικονομολόγο Αντώνη Καρρά. Εκεί, εκτός των ερευνών και μελετών, ιδιαίτερη σημασία είχαν και τα Σεμινάρια Εξειδικεύσεως τα οποία συνέβαλαν στη στροφή νέων επιστημόνων διαφόρων ειδικοτήτων προς την πολεοδομία και τη χωροταξία, καθώς και στη δημιουργία μιας πρώτης επιστημονικής κοινότητας της οποίας δραστήριο μέλος ήταν και η Μαρία Μαυρίδου.

Η διδακτορική της διατριβή (ΕΜΠ, 1987), με τίτλο «Η συγκυριακή ανάπτυξη μιας περιφερειακής συνοικίας: Νέα Λιόσια. Πολεοδομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από τη διαμόρφωση αστικής γαιοπροσόδου μέσω της αυθαίρετης εκτός σχεδίου δόμησης», ανέδειξε θέματα σημαντικά για την κατανόηση των μηχανισμών που διαμορφώνουν τον αστικό χώρο στην Ελλάδα σε μεταβαλλόμενες συγκυρίες, τα οποία στη συνέχεια επεξεργάστηκε σε διάφορες δημοσιεύσεις και μεταγενέστερα ερευνητικά έργα. Η διαμόρφωση γαιοπροσόδων και τιμών γης, η παραγωγή κατοικίας, η εμπορευματοποίηση στοιχείων του αστικού χώρου, αλλά και οι στρατηγικές επιβίωσης των (εσωτερικών) μεταναστών της μεταπολεμικής περιόδου αποτέλεσαν κεντρικά θέματα έρευνας και διδασκαλίας. Ταυτόχρονα, έθεσαν ζητήματα μεθοδολογίας και παραγωγής «έγκυρης γνώσης», καθώς έφεραν στο προσκήνιο τις αφηγήσεις των εμπλεκόμενων στη συγκρότηση του χώρου, τις μυριάδες ιστορίες που νοηματοδοτούν τις πρακτικές τους αλλά και την πόλη στην οικοδόμηση της οποίας και οι ίδιοι συμβάλλουν, αποσταθεροποιώντας πολλές βεβαιότητες και καθιερωμένους όρους συζήτησης για την πόλη και τον σχεδιασμό.

Η Μαρία Μαυρίδου άνοιξε χώρους διαλόγου σε μαθήματα, σεμινάρια, ερευνητικές και συγγραφικές συνεργασίες, μέσα από την αμφισβήτηση των βεβαιοτήτων, το πρόσκαιρο και δυναμικό των θεωρητικών διατυπώσεων, την αποφυγή αστήρικτων γενικεύσεων και την ανάπτυξη καινοτόμων για την εποχή που διατυπώνονταν μεθοδολογικών εργαλείων για τη μελέτη της πόλης. Οι πρακτικές της αυτές τροφοδότησαν την «επινόηση» και διδασκαλία προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων και την καθοδήγηση μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών. Στο πλαίσιο αυτό ήταν καταλυτική η συμμετοχή της στην οργάνωση και λειτουργία του Σεμιναρίου Υποψήφιων Διδασκτόρων (1994–2015, συνεργασία του Τομέα «Πολεοδομίας και Χωροταξίας» ΕΜΠ με το Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου), από το οποίο επωφελήθηκαν πολλές γενιές φοιτητών και φοιτητριών, πλέον διδασκτόρων, στο να συγκροτήσουν προσωπικές διαδρομές και τρόπους σκέψης, μέσα από τη δυναμική, αλλά και τις δυσκολίες της αβεβαιότητας και της εποικοδομητικής αμφισβήτησης, μέσα από διεισδυτικά ερωτήματα και παρότρυνση για νοητικές επεξεργασίες που δίνουν περιεχόμενο σε έννοιες και όρους και ανοίγουν κάθε φορά νέα ερωτήματα για τη μελέτη της πόλης.

Σε επόμενο τεύχος το περιοδικό προγραμματίζει αφιέρωμα στο έργο της.